

УДК 338.246

**Андрій Володимирович КУДРИНСЬКИЙ**

ORCID: <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0006-6397-6766>

*аспірант кафедри управління та смарт-інновацій*

*Київський національний університет технологій та дизайну*

*Київ, Україна*

## **СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ І НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДНОВЛЕННЯ**

**Актуальність теми.** У сучасному світі соціально-економічний розвиток підприємств відбувається в умовах постійно змінюваного глобального середовища, посиленого викликами війни, економічної нестабільності, екологічних криз та цифрової трансформації. Українські підприємства функціонують у надзвичайно складному контексті: зруйнована інфраструктура, втрати людського капіталу, логістичні виклики та водночас наявність нового простору для трансформації. Управлінські рішення потребують стратегічного переосмислення, орієнтації на довгострокову стійкість, інтеграції національних пріоритетів і глобальних трендів.

**Метою дослідження** є обґрунтування стратегічних векторів управління соціально-економічним розвитком підприємств в умовах глобальних викликів та національного відновлення.

**Інституційний вектор:** партнерство держави та бізнесу В умовах кризи особливо важливим є розвиток інституційного середовища, що забезпечує прозорість, прогнозованість і підтримку. Відновлення України неможливе без ефективної взаємодії приватного сектору та держави. Важливими є публічно-приватні партнерства, розвиток індустріальних парків, участь бізнесу у виконанні державних програм. Згідно зі Стратегією економічного відновлення України, передбачається залучення понад 750 млрд дол. США інвестицій до 2032 року [1].

**Економічний вектор:** інновації, ефективність і стійкість підприємства мають впроваджувати моделі сталого зростання: енергоефективні технології, циркулярну економіку, локалізацію виробництва. Пандемія COVID-19 та війна в Україні виявили важливість економічної автономії та диверсифікації. Нові економічні моделі повинні поєднувати ефективність з екологічною та соціальною відповідальністю (ESG-підхід) [2].

**Технологічний вектор:** цифровізація та індустрія 4.0 Цифрова трансформація бізнесу має охоплювати всі процеси: від виробництва до клієнтської взаємодії. У дослідженнях Ukrainian Institute for the Future зазначено, що понад 60% підприємств, які пройшли цифрову трансформацію, змогли зберегти або розширити свою діяльність у 2022–2023 рр. [3]. Інструментами є ERP-системи, хмарні сервіси, електронний документообіг, CRM, системи кіберзахисту.

**Соціальний вектор:** управління людським капіталом Людський капітал стає критичним ресурсом. Підприємства мають інвестувати в освіту, підвищення кваліфікації, адаптацію ветеранів війни. Концепція Lifelong Learning і корпоративне наставництво повинні

стати нормою. Державна стратегія людського розвитку на 2021–2027 рр. акцентує на розвитку soft skills, цифрових компетентностей і інклюзивного середовища [4].

Екологічний вектор: зелена трансформація Євроінтеграційні процеси вимагають від бізнесу дотримання екологічних стандартів. Стратегії підприємств мають включати системи екологічного менеджменту, енергоефективність, мінімізацію викидів, утилізацію відходів. Згідно з Європейським зеленим курсом (EU Green Deal), вартість недотримання екологічних вимог стрімко зростатиме, що робить «зелену трансформацію» не лише етичним, а й економічним імперативом [5].

Антикризовий вектор: управління ризиками та безперервністю У сучасних умовах підприємства мають формувати стратегії антикризового реагування: наявність резервних ресурсів, альтернативні логістичні маршрути, кіберрезерви, страхування ризиків. Планування безперервності бізнесу (Business Continuity Planning) є ключовим елементом виживання [6].

**Висновки.** Успішна адаптація до глобальних викликів і ефективна участь у національному відновленні вимагають від підприємств впровадження багатовекторної стратегії розвитку. Інтеграція інституційної співпраці, інноваційної економіки, цифровізації, розвитку людського капіталу, екологічної відповідальності та антикризового управління дозволить створити стійкі та конкурентоспроможні бізнес-моделі, що відповідатимуть вимогам нового економічного порядку.

### Література

1. Стратегія економічного відновлення України / Міністерство економіки України. – 2023. – <https://www.me.gov.ua>
2. Річний звіт про сталий розвиток в Україні 2022–2023 / Центр економічного відновлення. – К., 2023.
3. Ukrainian Institute for the Future. Аналітичний звіт «Підприємництво у час війни», 2023. – <https://uifuture.org>
4. Стратегія людського розвитку України на 2021–2027 роки. – <https://www.kmu.gov.ua>
5. European Green Deal. European Commission, 2022. – <https://ec.europa.eu>
6. Business Continuity Planning Toolkit / International Finance Corporation, 2022.